

**VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS
DUJŲ IR ELEKTROS DEPARTAMENTO
RINKOS PLĖTROS IR STEBĖSENOS SKYRIUS**

Teikti Komisijos posėdžiui
Tarybos pirmininko pavaduotojas
Renatas Pocius

2019-07-18

PAŽYMA

**DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2018 M.
GEGUŽĖS 31 D. NUTARIMO NR. O3E-184 „DĖL DAUGIAU NEI VIENO ELEKTROS
ENERGIJOS BIRŽOS OPERATORIAUS VEIKIMO BALTIJOS ŠALIŲ PREKYBOS
ZONOSE PASIŪLYMO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2019 m. liepos 18 d. Nr. O5E-212
Vilnius

Vadovaudamasi 2015 m. liepos 24 d. Europos Komisijos reglamento (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės (toliau – Reglamentas), 45 straipsnio 2 dalimi, nacionalinė reguliavimo institucija tvirtina perdavimo sistemos operatoriaus (toliau – PSO) parengtą pasiūlymą dėl prekybos zonoms skirtų tarpzoninio pralaidumo paskirstymo ir kitų būtinų susitarimų, siekiant užtikrinti, kad susiję paskirtieji elektros energijos rinkos operatoriai (toliau – PEERO) ir jungiamųjų linijų operatoriai teiktų reikiamus duomenis ir padengtų tokių susitarimų išlaidas. Taip pat Reglamento 57 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad analogiški susitarimai turi būti nustatyti ir einamosios paros pralaidumų skaičiavimui.

Pažymėtina, kad Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija, po reorganizacijos – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba)¹ 2018 m. gegužės 31 d. nutarimu Nr. O3E-184 „Dėl Daugiau nei vieno elektros energijos biržos operatoriaus veikimo Baltijos šalių prekybos zonose pasiūlymo patvirtinimo“ patvirtino Daugiau nei vieno elektros energijos biržos operatoriaus veikimo Baltijos šalių prekybos zonose pasiūlymą, pateiktą Baltijos PSO 2017 m. gruodžio 15 d. pasiūlymu dėl Daugiau nei vieno elektros energijos biržos operatoriaus veikimo Baltijos šalių prekybos zonose, vadovaujantis Reglamento 45 ir 57 straipsniais (toliau – Pasiūlymas).

Vadovaujantis Pasiūlymo 15 straipsnio 2 dalies nuostatomis, per 6 mėnesius nuo Pasiūlymo patvirtinimo pagal Reglamento 45 straipsnio 2 dalį ir 57 straipsnio 2 dalį Baltijos PSO ir PEERO įgyvendina reikiamus pakeitimus siekiant pasirengti kelių PEERO veikimui Estijos, Latvijos ir Lietuvos prekybos zonose. Parengiamieji darbai turi būti įgyvendinami atsižvelgiant į Pasiūlymo 15 straipsnio 3 ir 4 dalyse numatytas gaires. Šiuo tikslu Baltijos PSO kartu su Švedijos ir Suomijos PSO bei atitinkamais

¹ Lietuvos Respublikos Seimas 2019 m. vasario 14 d. Seimo plenariniame posėdyje, priimdamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 4, 8, 15, 16, 161, 19, 191, 22, 23, 241, 25, 26, 28, 31, 32, 34, 341, 36 ir 37 straipsnių pakeitimo ir 9 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą Nr. XIIIIP-2918(2), pritarė Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos prijungimui prie Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos bei numatė, jog nuo 2019 m. liepos 1 d. po reorganizacijos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pavadinimas bus pakeistas į Valstybinę energetikos reguliavimo tarybą

PEERO (EPEX SPOT ir European Market Coupling Operator AS) sukūrė Pasiūlymo įgyvendinimo planą.

LITGRID AB 2018 m. gruodžio 21 d. raštu Nr. SD-5724 pateikė aiškinamąjį raštą dėl Pasiūlymo 15 straipsnio 2 dalies pakeitimo, kuriuo Pasiūlymą įgyvendinančios šalys paprašė Baltijos šalių nacionalinių reguliavimo institucijų atidėti Pasiūlymo įgyvendinimo terminą iki 2019 m. birželio 30 d. Atsižvelgdamos į tai, Latvijos ir Estijos nacionalinės reguliavimo institucijos bei Komisija 2019 m. vasario 8 d. nutarimu Nr. O3E-40 „Dėl Daugiau nei vieno elektros energijos biržos operatoriaus veikimo Baltijos šalių prekybos zonose pasiūlymo pakeitimo“ patvirtino atitinkamus Pasiūlymo 15 straipsnio 2 dalies pakeitimus.

LITGRID AB 2019 m. birželio 11 d. raštu Nr. SD-3361 ir 2019 m. liepos 3 d. raštu Nr. 19SD-3702 nurodė, kad Pasiūlymo įgyvendinimas yra susijęs su analogiškų projektų įgyvendinimu Skandinavijos šalyse ir Lenkijoje, o šie projektai atidėti iki 2019 m. lapkričio mėn. pab. Taip pat atkreipė dėmesį, kad reikalingi susitarimai tarp PSO ir PEERO veikimo, kurie apimtų ne tik techninius sprendimus, bet ir IT sistemos sukūrimą, testavimą ir paleidimą. Taip pat pažymėjo, kad EPEX SPOT SE informavo, jog neketina 2019 m. pradėti vykdyti veiklą Baltijos šalyse, todėl 2019 m. nebus atliekami rinkų susiejimo veiksmai, kadangi 2019 m. Baltijos šalyse veiks vienintelis biržos operatorius Nord Pool². Atsižvelgdamos į tai, Pasiūlymą įgyvendinančios šalys nurodė, kad atitinkamos procedūros dėl kelių PEERO veikimo bus nustatytos veiklos susitarime (angl. *operational agreement*) tarp Baltijos šalių PSO ir PEERO. Atsižvelgdamos į tai, Pasiūlymą įgyvendinančios šalys siūlo atitinkamai pakeisti Pasiūlymo 15 straipsnio 2 dalį:

„2. Būtinai pokyčiai, procedūros ir reikalavimai, kad Estijos, Latvijos ir Lietuvos prekybos zonose pagal šį MNA pasiūlymą galėtų veikti keli PEERO turi būti nustatyti tarp „Elering“ / AST / LITGRID AB ir PEERO sudarytame Baltijos MNA veiklos susitarime, kuriuo bus užtikrinamas kitos paros ir einamosios paros rinkų susiejimas iš PEERO pusės Estijos, Latvijos ir Lietuvos prekybos kainų zonose veikiant keliems PEERO. „Elering“ / AST / LITGRID AB viešai skelbia savo interneto svetainėse Baltijos MNA veiklos susitarimą, išskyrus konfidencialią informaciją. „Elering“ / AST / LITGRID AB tvirtina PEERO veiklos statusą Estijos, Latvijos ir Lietuvos prekybos kainų zonose atsižvelgdami į techninius reikalavimus, nustatytus Baltijos MNA veiklos susitarime.“³

Pažymėtina, kad Latvijos ir Estijos nacionalinės reguliavimo institucijos 2019 m. liepos 8 d. el. paštu informavo, kad neturi pastabų siūlomam Pasiūlymo pakeitimui ir Pasiūlymo pakeitimą patvirtins artimiausiu metu.

² Komisija 2015 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. O3-649 „Dėl paskirtojo elektros energijos rinkos operatoriaus paskyrimo“ paskyrė Nord Pool paskirtuoju elektros energijos rinkos operatoriumi Lietuvos elektros energijos prekybos zonoje iki 2019 m. gruodžio 15 d. Atkreiptinas dėmesys, kad European Market Coupling Operator AS 2019 m. birželio 17 d. raštu (reg. Nr. R1-5469) kreipėsi dėl paskirtojo elektros energijos rinkos operatoriaus paskyrimo Lietuvos elektros energijos prekybos zonoje.

³ Angl. „Necessary changes, procedures and requirements to accommodate multiple NEMOs in the bidding zones of Estonia, Latvia and Lithuania in line with the Baltic MNA Proposal shall be set in the Baltic MNA operational agreement to be concluded between Elering/AST/LITGRID and NEMOs securing the operations of day-ahead and intraday market coupling from the NEMOs side in multiple NEMOs environment in the bidding zones of Estonia, Latvia and Lithuania. Elering/AST/LITGRID shall publish the abovementioned operational agreement except the information that is considered as confidential on their websites. Operational status of a NEMO in the bidding zones of Estonia, Latvia and Lithuania will be approved by Elering/AST/LITGRID AB according to the technical requirements provided in the Baltic MNA operational agreement.“

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Tarybos Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyrius siūlo Tarybai pritarti pateiktam nutarimo projektui ir patvirtinti Pasiūlymo pakeitimus.

PRIDEDAMA:

1. Tarybos nutarimo „Dėl Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo Nr. O3E-184 „Dėl Daugiau nei vieno elektros energijos biržos operatoriaus veikimo Baltijos šalių prekybos zonose pasiūlymo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 1 lapas.

2. Tarybos nutarimo „Dėl Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018 m. gegužės 31 d. nutarimo Nr. O3E-184 „Dėl Daugiau nei vieno elektros energijos biržos operatoriaus veikimo Baltijos šalių prekybos zonose pasiūlymo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

Dujų ir elektros departamento
Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus patarėjas

Paulius Blažys

Į posėdį kviečiami:

1. LITGRID AB atstovai, el. p.: info@litgrid.eu;
2. „EPEX SPOT“ SE atstovai, el. p.: info@epexspot.com;
3. „Nord Pool“ AS atstovai, el. p.: norway@nordpoolgroup.com.